

**Додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

**22 листопада 2024 року
м. Харків, Україна**

**Харків
2024**

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол №12 від 29.10.2024 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 10 від 28.10.2024 р.)

Рецензенти: **Кизим Микола Олександрович**, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, керівник відділення досліджень людського капіталу, завідувач відділу досліджень людського розвитку Інституту демографії та проблем якості життя НАН України (Київ, Україна);
Криворучко Оксана Миколаївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна);
Назарова Галина Валентинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22 листопада 2024 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2024. мова, англ. мова

Наведено результати наукових досліджень учасників Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто проблеми та перспективи розбудови економіки України, стратегічного управління конкурентоспроможністю підчас війни та повоєнної розбудови економіки України на основі інновацій, зокрема питання: сучасного стану використання пропозицій Овсія Лібермана щодо планування, зростання прибутку підприємств; управління розвитком міжнародної діяльності підприємств в умовах цифрової трансформації; розглянуто сучасні детермінанти забезпечення конкурентоспроможності та національної безпеки України; інноваційної трансформації промисловості України за різними галузями; перспективних напрямів розвитку циркулярної економіки в Україні.

Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції.

Представлений матеріал може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, практичній діяльності підприємств і організацій для підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій.

УДК 339.564

Актуальні напрями інноваційного розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємств

Купріянов Владислав Михайлович,

аспірант 1 курсу кафедри економіко-математичного моделювання,

ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),

e-mail: kupriianovvladyslav@gmail.com

У сучасному світі підприємства стикаються з численними викликами на міжнародних ринках, особливо в умовах цифрової трансформації та швидких змін глобальної економіки. Для того щоб залишатися конкурентоспроможними та ефективно управляти експортно-імпоротною діяльністю, компанії повинні активно впроваджувати інноваційні рішення. Можливості використання таких технологій, як штучний інтелект, Інтернет речей, хмарні платформи та аналітика великих даних, забезпечують оптимізацію експортно-імпорتنих процесів, адаптацію до змін ринкових умов та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Сучасні умови господарювання потребують від підприємств вибору такого напрямку розвитку, який був би здатним забезпечувати впровадження інновацій у всіх сферах функціонування, що дозволить виробляти конкурентоспроможну продукцію. Інноваційний розвиток підприємств доцільно забезпечувати відповідно до сучасних теоретичних здобутків, які враховують зміни в розумінні сутності, змістовності інновацій, та практичних напрацювань в організації використання методів управління, їхнього розроблення та впровадження, організовування взаємодії підрозділів для випуску інноваційної продукції, у якій були б зацікавленими як вітчизняні, так і закордонні споживачі. Усе це дозволить сприяти зростанню експорту, розвитку експортно-імпорتنих операцій, що буде впливати на підвищення прибутку підприємств [1].

Останніми роками суттєвий розвиток отримали декілька напрямів інноваційних інструментів, які дозволяють підвищити ефективність експортно-імпоротної діяльності підприємств: штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН), Інтернет речей (IoT), хмарні технології, аналітика великих даних (Big Data).

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) можуть підвищувати ефективність експортно-імпоротної діяльності підприємств, сприяючи зниженню витрат на торгівлю, підвищенню ефективності логістики та управління ланцюгами постачання. Наприклад, впровадження систем прогнозування попиту на основі ШІ дозволить точніше планувати запаси та знижувати витрати на їх утримання. Автоматизовані системи управління ланцюгами постачання, засновані на МН, забезпечать більш ефективне планування маршрутів доставки та управління транспортними ресурсами, що призведе до скорочення часу доставки та зменшення витрат на логістику. Впровадження цих інноваційних рішень дозволить підприємствам швидше адаптуватися до змін на ринку, зменшити ризики затримок або втрат при здійсненні міжнародних операцій та підвищити загальну конкурентоспроможність на глобальних ринках [4]

Інтернет речей (IoT) може значно покращити експортно-імпорتنу діяльність через підвищення ефективності митного оформлення, управління ризиками та аналітики. Рекомендується інтегрувати IoT-платформи з системами управління ризиками для аналізу даних про переміщення товарів у реальному часі та передбачення потенційних затримок чи порушень безпеки. Наприклад, автоматизовані системи сповіщення про несправності або затримки дозволять оперативніше реагувати на проблеми, мінімізуючи їхній вплив на операції. Використання RFID-міток та сенсорів забезпечить прозорість та безпеку логістичних процесів, що підвищить оперативність і знизить витрати [5].

Зростаюча цифровізація бізнес-процесів робить компанії вразливими до збоїв у роботі Інтернету та телекомунікаційних мереж.

Рекомендується впроваджувати багаторівневі резервні копії даних і використовувати географічно розподілені дата-центри, а також встановлювати автономні канали зв'язку, такі як резервні інтернет-лінії або супутниковий зв'язок.

Інтеграція хмарних рішень, таких як хмарні ERP-системи (наприклад, SAP S/4HANA Cloud, Oracle ERP Cloud, Microsoft Dynamics 365 та NetSuite), дозволить централізовано управляти ланцюгами постачання та митними процедурами, забезпечуючи оперативний доступ до даних з будь-якої точки світу та покращуючи прийняття рішень [2].

Аналітичні інструменти (Big Data) дозволяють підприємствам оптимізувати експортно-імпорتنі процеси, покращувати прийняття рішень і знижувати ризики. Рекомендується впроваджувати платформи для обробки великих даних, такі як Apache Hadoop або Spark, для аналізу транзакційних даних та прогнозування ринкових тенденцій.

Використання інтерактивних дашбордів, як Tableau або Power BI, сприяє точнішому прогнозуванню попиту та ефективнішому управлінню ланцюгами постачання, що зменшує втрати і підвищує ефективність. Інтеграція аналітичних систем з ERP-платформами покращує координацію ресурсів та дозволяє підприємствам знаходити нові можливості для розширення на міжнародних ринках, підвищуючи конкурентоспроможність [3].

Отже, запропоновані інноваційні рішення, такі як штучний інтелект, Інтернет речей, хмарні технології та аналітика великих даних, є одними з ключових інструментів для підвищення ефективності експортно-імпоротної діяльності підприємств. Реалізація цих пропозицій дозволить підприємствам не лише зменшити витрати та підвищити ефективність, але й адаптуватися до швидкоплинних змін на міжнародних ринках, забезпечуючи стійкість та конкурентоспроможність. Для повноцінної реалізації потенціалу інноваційного розвитку необхідно розробити стратегічний підхід, що поєднує техно-

логічні інновації з розвитком компетенцій персоналу та адаптацією внутрішніх процесів підприємства. Це забезпечить стійкість і конкурентоспроможність підприємств на міжнародних ринках, особливо в умовах сучасних викликів та швидкоплинних змін.

Література

1. Інноваційний розвиток діяльності суб'єктів господарювання в умовах воєнного та повоєнного стану: теорія, практика, аналітика : монографія / [В. С. Пономаренко, А. М. Малярець, Н. М. Внукова [та ін.]] ; за заг. ред. В. С. Пономаренка. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. 428 с.

2. Нудьга А. В., Манаєнко І. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України в умовах цифрової трансформації бізнесу // Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 25 квіт. 2024 р.). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 149 с.

3. Exploring the Application of Big Data Technology in International Trade: Case Studies from India and China. *Journal of Logistics, Informatics and Service Science*. 2023.

DOI: <https://doi.org/10.33168/jliss.2023.0210>

4. Ferencz J., López González J., Oliván García I. Artificial Intelligence and international trade: Some preliminary implications. *OECD Trade Policy Papers*. 2022. No. 260, OECD Publishing, Paris.

DOI: <https://doi.org/10.1787/13212d3e-en>

5. World Trade Organization. The role of advanced technologies in cross-border trade: A customs perspective / World Trade Organization, World Customs Organization // World Trade Organization. 2022. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wcotech22_e.pdf

Тези надійшли до редакції 01.11.2024 р.

